

Protitajkunske določbe brez repa in glave

Zakon o gospodarskih družbah Podjetja bodo lahko imela težave, negotova je tudi hitrost ustanavljanja družb

LJUBLJANA – Sporne »protitajkunske« določbe zakona o gospodarskih družbah po odločitvi ustavnega sodišča »nimajo ne repa ne glave«, opozarja pravnik Gorazd Podbevšek. Hkrati dodaja, da »nihče ne ve, kako bodo te določbe delovale v praksi«, in opozarja na velike težave, s katerimi se bodo podjetja lahko srečevala v praksi.

NEJC GOLE

Potem ko je ustavno sodišče pred poldrugim letom zadržalo izvajanje spremenjenih določb zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1E), ki jih je v parlamentarno proceduro vložila skupina poslancev s prvopodpisanim Radovanom Žerjavom, so ustavni sodniki pred enim mesecem podali končno odločitev. Del določb v spornih členih 10.a in 10.b so razveljavili, del pa pustili.

Ustavno sodišče je razveljavilo del člena 10.a, ki določa, kdo ne more biti ustanovitelj, družbenik, član posloводства ali organa nadzora ali podjetnik. To ne more biti oseba, ki je bila član posloводства ali nadzora družbe, nad katero je bil začel eden izmed postopkov zaradi insolventnosti ali prisilnega prenehanja, in oseba, ki je takšno funkcijo opravljala v dveh letih pred začetkom takšnega postopka. Takšna oseba bi lahko novo podjetje vodila, nadzirala ali ustanovila le, če bi sodišču dokazala, da je v prejšnjem podjetju ravnala kot vesten in pošten gospodar.

Omejitve za ustanovitev družbe

V zakonu pa ostajajo nekatere druge določbe, ki opredeljujejo, kdo ne sme biti ustanovitelj družbe in kdo ne sme pridobiti statusa družbenika. To so, denimo, tisti, ki so bili zaradi kaznivega dejanja proti gospodarstvu, delovnemu razmerju ali socialnem varstvu pravno močno obsojeni na zaporno kazen, ter tisti, ki so več kot 25-odstotni lastniki družb, ki so v sodni register predložile neresnične izjave o plačilu davkov in drugih dajatev. Zakon sicer navaja še

nekatero druge omejitve za ustanovitev družbe, te pa veljajo deset let od dneva pravno močne sodbe ali dane lažne izjave.

Ustavno sodišče prav tako ni razveljavilo tistih določb v členu 10.b, ki govorijo o odvzemu pooblastila za vodenje poslov in odpoklicu z mesta člana nadzornega organa.

Velja torej, da mora sodišče po uradni dolžnosti osebi, ki je bila član posloводства ali nadzora družbe, nad katero je bil začel postopek zaradi insolventnosti ali prisilnega prenehanja, odvzeti pooblastilo za vodenje poslov oziroma jo odpoklicati z mesta člana nadzora v vseh družbah, kjer ta oseba opravlja tovrstno funkcijo. Sodišče lahko omenjenim osebam dovoli vodenje ali nadziranje podjetja le, če ta oseba dokaže, da je v propadli družbi ravnala vestno in pošteno.

Se bo čas ustanovitve podjetja podaljšal?

Kakšna je torej razlika med neustavnimi določbami člena 10.a in ustavnimi člena 10.b? Po mnenju ustavnih sodnikov lahko sodišče, ki vodi insolventni postopek, člana posloводства ali nadzora po členu 10.b odpokliče šele po tem, ko je prizadetemu posamezniku dana možnost zagovora in dokazovanja, da je v insolventni družbi »ravnal s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika«.

Tako si zakon razlaga ustavno sodišče in »super bo, če bodo sodišča prebrala obrazložitev odločbe ustavnega sodišča in bodo delala drugače, kot bi bila slovnična razlaga zakona«, pravi Gorazd Podbevšek. V spornih členih zakona namreč piše, da sodišče odpokliče zastopnika ali nadzornika podjetja, ki je šlo v stečaj, tudi z vseh drugih funkcij, po uradni dolžnosti. S tem pa lahko nastanejo velike praktične težave, pravi Podbevšek in ponazarja: »Sodišče nekoga izbriše kot direktorja neke družbe. Ker ta potrebuje zastopnika, nadzorni svet imenuje novega direktorja. Nekaj mesecev pozneje bo izbrisan direktor dokazal, da je bil v podjetju v stečaju skrben gospodar. Kaj bo potem? Bo tožil družbo zaradi izpadov dohodka v

vmesnem obdobju ali Republiko Slovenijo? Bo novemu direktorju prenehala funkcija in bo pobral odpravnino? Ali bosta dva direktorja? V praksi je to lahko velika težava.«

Po Podbevškovem mnenju je negotova tudi učinkovitost delovanja sodnega registra. Spomnimo, register ob uveljavitvi ZGD-1E pa do zadržanja izvajanja spornih določb dva tedna ni deloval, torej v Sloveniji ni bilo mogoče ustanovljati podjetij, ker register ni mogel preverjati vsega, kar je zakon od njega zahteval. »Ustavno sodišče je ocenilo, da register lahko preverja, da bo dal poizvedbe na dve različni sodišči in na davčno upravo ter iz pridobljenih podatkov sestavil vse informacije ob vsaki ustanovitvi družbe ali prenosu poslovnega deleža. Če bo to res, je treba verjetno upoštevati, da bodo registri s poizvedbami zasuli druga sodišča, po drugi strani pa se bo čas ustanavljanja družb ter registracije sprememb poslovnih deležev in članov organov bistveno podaljšal,« meni naš sogovornik. Kako bo sodni register deloval v prihodnje, nam z vrhovnega sodišča včeraj še niso pojasnili.

Poleg neoperativnosti naš sogovornik opozarja tudi na predpostavko samodejne krivde: »Konceptualno razmišljanje, da je postopek stečaja ali prisilnega prenehanja vedno subjektivna krivda nekoga, je napačen. Tudi drugače se da bolje in elegantneje prepričati veriženje gospodarskih družb in zlorabe zakonodaje, ki ureja finančno poslovanje.«

Podbevšek ocenjuje, da bi bilo najbolje oba sporna člena odpraviti ali pa ju vsaj napisati tako, da se ju bo dalo izvajati. Na združenju nadzornikov tudi pripravljajo posvet o tem, kako morebitne težave rešiti. Na gospodarskem ministrstvu pa so nam povedali, da bodo skupaj s pravosodnim ministrstvom, sodiščem in Ajpesom proučili izvajanje omenjenih določb: »Če bo ugotovljeno, da se z vidika informacijske tehnologije zakona ne da izvajati, bo ministrstvo pripravilo predlog o načinu, ki bo izvajanje omogočil.«

Page: 3

Reach: 130000

Country: SLOVENIA

Size: 672 cm2

2 / 2

Želja, da bi preprečili zlorabe, lahko povzroči težave vsem podjetjem in tistim, ki bi podjetniki še radi postali. FOTO JOŽE SUHADOLNIK